

Miscellanea**Prof. Marinka Pertot – sedemdesetletnica**

Letos poleti (17. julija 2014) je praznovala svoj okrogli življenjski jubilej Marina (Marinka) Pertot, ugledna biologinja, botaničarka in kulturna delavka iz Trsta. Rojena je bila v Barkovljah, obiskovala je slovensko osnovno in srednjo šolo v Trstu in diplomirala iz biologije na Univerzi v Trstu leta 1971. Bila je profesorica na slovenskih višjih srednjih šolah, nazadnje na državnem zavodu Žiga Zois v Trstu. Poklicno pot je nadaljevala kot mentorica iz didaktike naravoslovja za bodoče učitelje, ki so se na ta poklic pripravljali med podiplomskim študijem na univerzi v Trstu. Bila je tudi mentorica številnih raziskovalnih taborov na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, pripravljala oddaje o rastlinstvu na slovenskem radiu in televiziji v Trstu, pisala poljudne članke v slovenske revije v Trstu, prav tako za revijo Proteus. Za mentorsko delo in za njena naravoslovna prizadevanja so jo nagradili tudi v Sloveniji, pri Gibanju znanost mladini in pri Prirodoslovnem društvu Slovenije. S slednjim sodeluje še zdaj in vodi naravoslovne ekskurzije. Dejavna je tudi kot planinka in je predsednica Slovenskega planinskega društva v Trstu. Ob pedagoškem, mentorskem in splošno kulturnem delu je bila vseskozi tudi raziskovalka in je sama ali s soavtorji (med njimi sta pogosto zelo ugledna tržaška profesorja Livio Poldini in Fabrizio Martini) objavila številne strokovne in znanstvene članke z zelo različnih področij botanike in bistveno doprinesla k poznavanju rastlinstva v deželi Furlaniji Julijski krajini in še posebej na Krasu. Zelo očiten in lep sad njenih naravoslovnih in raziskovalnih prizadevanj so na primer Naravoslovna učna pot Riselce v Zgoniku in Ribiška pot v nabrežinskem bregu (pri obeh je sodelovala na različne načine, na terenu in pri pripravi naravoslovnih vsebin) ali knjiga o spontani flori Trsta (2009), kjer je bila sodelavka F. Martinija, prav tako njeni prispevki v knjigi Dobrodošli v Furlaniji (2003), kjer je skupaj z G. Simonettijem predstavila krajine v Furlaniji in obalo od Timave do Tilmenta.

Večkrat je sodelovala na srečanjih Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije. Odnosi med slovenskimi in tržaškimi botaniki so bili v povojnem obdobju vseskozi dobri. Prijateljsko sta jih zastavila že Maks Wraber in Sandro Pignatti, poglobili Livio Poldini, Ernest Mayer, Mitja Zupančič, Lojze Marinček in še posebej Tone Wraber, ki je v Trstu tudi doktoriral, za njim pa tudi Mitja Kaligarič, ki druženja s slavljenko povzema takole:

»O Marinki Pertot kot o odlični srednješolski profesorici sem slišal pripovedovati od prijateljev zamejskih dijakov, prej kot sem jo osebno spoznal. To se je zgodilo na simpoziju v Mariboru leta 1988 in zelo hitro sem spoznal, da je Marinka poznavalka kraške flore. Ko sem nato v začetku devetdesetih let preživel dolge mesece kot podiplomski študent na tržaški univerzi, sem se Marinkinih rednih obiskov na botaničnem inštitutu razveselil ne le zaradi strokovnih diskusij, ki sta jih imela s profesorjem Poldinijem, ampak tudi zato, da sem lahko spregovoril v domačem jeziku. Marinka je v letih, ko je bilo za slovenstvo v Trstu bistveno težje kot zdaj, na nevsiljiv, a vztrajen način med italijanskimi

Marinka Pertot. Foto: Žarko Rovšček

intelektualci širila pozitivno podobo o Sloveniji, njeni naravi in kulturi, jeziku in ljudeh. Čeprav ni bila formalno zaposlena na univerzi, je bila strokovno vedno del nje. Jaz pa sem komaj dohajal njihovo znanje iz vegetacije – vselej so bili korak pred mano: ko sem končno poznal skoraj vse vrste kraške gmajne, sta s Poldinjem govorila samo še o podvrstah; ko sem osvojil geoelemente in sintaksone, sta bila že pri multivariatnih analizah; ko sem se naučil še tega, pa sta bila že pri načinih opravevanja. V času, ko smo pri nas prav po filatelistično še evidentirali naravno dediščino, kot smo to imenovali, je Marinka s sodelavci pripravila za tisti čas zelo napredno, kartografsko in statistično podprto naravovarstveno vrednotenje Tržaškega krasa. Vselej sem se lahko učil iz člankov, ki jih je pripravila v glavnem s kolegi s tržaške univerze. Tudi obdobje, ko je bila pedagoška svetovalka za učitelje biologije je bilo seveda zelo ustvarjalno in tudi pogovori o tem so mi bili v pomoč, saj sem izvedel kar

nekaj seminarjev za učitelje v tistem času. Marinka je bila vselej ljubiteljica in poznavalka narave: od obmorskih mokrišč Furlanije, Tržaškega in Goriškega Krasa, Primorske in pa seveda Alp in predgorja. Ob tvojem jubileju, Marinka, Ti želim še naprej trdnega zdravja, entuziazma in veliko lepih trenutkov v naravi! Želim si, da bi bila še naprej kulturni, jezikovni in znanstveni most med matično Slovenijo in zamejskim Trstom. Srečno!«

Da smo bili v Trstu vedno prijazno in naklonjeno sprejeti, je torej gotovo tudi posredna ali neposredna zasluga Marinke Pertot, ki je imela v tem prijateljskem druženju zelo pomembno povezovalno vlogo, tako prek osebnih stikov, a tudi kot prevajalka, saj v sebi združuje dve kulturi in dve okolji. Svojim italijanskim kolegom pomaga navezovati stike z raziskovalnimi ustanovami in društvi v Sloveniji, nam pa pomaga, da svoje vedenje posredujemo tudi v italijansko okolje. Botaniki, združeni v Botaničnem društvu Slovenije, prof. Marinki Pertot ob življenjskem jubileju izrekamo iskreno priznanje in zahvalo za dolgoletno plodno botanično delo, za dragocen prispevek k vednosti o rastlinstvu tistega dela Furlanije Julijske krajine, kjer živijo tudi Slovenci, in za prijateljsko povezovalno vlogo med slovenskimi in italijanskimi botaniki. Zelo smo veseli, da njeno delo enako cenijo tudi italijanski kolegi, kar potrjuje spodnje pismo prof. Fabrizia Martinija (prevod v slovenščino Mitja Kaligarič):

»Spoštovana Marinka!

Upam, da Te ne moti, če ob priložnosti tega veselega dogodka malo pobrskam po albumu najinih skupnih spominov. Ko sem se vpisal na študij naravoslovja na tržaški univerzi nisem bil povsem prepričan ali je bila to dobra odločitev. Toda takrat se še nisem zavedal da bom, poleg znanstvene discipline, ki mi je bila namenjena v prihodnjih letih, spoznal tudi svoje bodoče učitelje in prijatelje za vse življenje. Obiskoval sem botanični inštitut, kjer so odnosi precej spominjali na družinske odnose. Tam sem prvič slišal za skupino študentov, ki je zaradi botaničnega znanja, pridobljenega na terenu, uživala veliko spoštovanje pri mlajših kolegih: v prvi vrsti je šlo zate, a tudi za tvoje kolege Marto Watschinger, Dušana Černica, Franka Musija, Alda Dionisia in druge, ki ste bili vzorniki nam novincem. Bila je to neka pomlad, ki me je spodbudila, da izberem preučevanje flore kot eno prvih izbir v svojem življenju. V to izbiro sem še vedno globoko prepričan in vesel, da sem se zanjo odločil.

To je bil čas prvih izletov v gore in spoznavanja njihove flore, svet izredne lepote, poprej meni skoraj nepoznan. Del tega sveta je bil tudi živi stik z učitelji, v prvi vrsti s profesorji tržaške univerze, Pignattijem, Poldinijem in Lausijem – in s starejšimi študentskimi kolegi, ki so vsi družno prispevali k prenašanju njihovega obširnega znanja na oseben, človekoljuben način, daleč od današnjega brezosebnega načina ob pomoči informacijske tehnologije.

Šele z dnevi po končani diplomski pravo življenje, s prevzemanjem odgovornosti in s potrebo po ekonomski neodvisnosti. Za vse nas je to takrat pomenilo utrjeno pot učiteljevanja na šolah, Ti pa si poleg poučevanja ostala kot s popkovino naprej trdno povezana z jedrom botaničnega inštituta. Svoje plodno življenje si gradila na povezovanju poučevanja, študija in znanstvenih raziskav, kar se zrcali v vsaj petdesetih publikacijah, ki si jih napisala.

Nato se je rodilo sodelovanje z našim skupnim Učiteljem, profesorjem Poldinijem, s katerim si objavljala dela, ki so mene dokončno oblikovala, na primer Rod *Gentiana* sect. *Cyclostigma* v Furlanskih Alpah in na Tržaškem Krasu, Kriterij za določanje naravovarstvene vrednosti na primeru Tržaškega in Goriškega Krasa in Primer kartografije biotopov mesta Trst.

Prav Ti si zaslužna tudi za to, da sem spoznal profesorja Wraberja, na katerega me veže občudovanje, spoštovanje in kasneje tudi prijateljstvo. Najini skupni obiski na botaničnem oddelku ljubljanske univerze ostajajo živi v spominu na človeka – humanista z izjemno visoko kulturo.

Tvoj učiteljski poklic na višji srednji šoli Ti je z izkušnjami pomagal razviti nov spekter zanimanj in znanj, med katerimi še posebej izstopa didaktika naravoslovja, ki si jo razvijala, ko si zapustila državni zavod Žiga Zois v Trstu. Na naši univerzi si tako dolga leta prenašala izkušnje s tega področja, kar je neprecenljivo.

Z vsem naštetim si uspela združiti tudi Tvoje prevajalsko delo, večkrat simultano, s katerim sem si pomagal tudi sam pri razpravah s slovenskimi kolegi ali pri najinih skupnih objavah. Mimogrede, najino znanstveno sodelovanje se je začelo na poti na konferenco v Mariboru leta 1988, ko smo s profesorjem Poldinijem razpravljali o pojavljanju pontskega geoelementa med Krasom in jugovzhodnimi Alpami. Od takrat se najino znanstvenoraziskovalno sodelovanje, ki traja že več kot četrto stoletje, še ni prekinilo in se še vedno nadaljuje.

Draga Marinka, ob pomladi Tvojih sedemdesetih let si ostala za nas, ki imamo srečo, da Te poznamo, prava prijateljica in vzornica. Ob tej veseli priložnosti razmišljam, da bi Ti naš dragi Tone gotovo posvetil moto – po Seneki – »*Docendo Discitur*«.